

Η μυθολογική παράδοση της γενεαλογίας του Έλληνα

Δημοσιεύτηκε στις Πέμπτη, 28 Οκτωβρίου 2010 22:07 | Γράφτηκε από τον/την dominique |

 Share 81 Email 1 131

Αξιολόγηση Χρήστη: / 2

Χειρότερο Καλύτερο

Αξιολόγηση

Εκ των Ησιόδειων έργων «Θεογονία» [σ. 116 - 514] & «Εργα και Ώμερες» [σ. 44 – 105] γνωρίζουμε ότι : ο Τιτάνας Ιαπετός[1], ο αδελφός του Ωκεανού, είναι υιός του Ουρανού και ης Γαίας. Ο Ιαπετός έσμιξε με την «καλλίσφυρον» Ωκεανίδα Κλυμένη, ή με την Τιτανίδα Θέμιδα, και γεννήθηκε ο «ποικίλος αλολόμητις» Τιτάνας Προμηθέας, ο Τιτάνας Επιμηθέας, ο Τιτάνας Άτλαντας κλπ. Ο Τιτάνας Άτλαντας – στο όρος Κυλλήνη της Αρκαδίας – έσμιξε με την Ωκεανίδα Πλειόνη ή Πληιόνη ή Αίθρα, την κόρη του Ωκεανού και της Τηθύος, και γεννήθηκαν οι επτά Πλειάδες[2] : η Μαία, η Ταΰγέτη, η Ηλέκτρα, η Στερόπη (ή Αστερόπη), η Κελαινώ, η Αλκυόνη και η Μερόπη. Ο Τιτάνας Επιμηθέας έσμιξε με την Πανδώρα, την εκ γαίας και ύδατος πλασμένη από τον Ήραιστο κατ’ εντολή του Διός, και γεννήθηκε η θνητή Πύρρα. Ο Τιτάνας Προμηθέας έσμιξε με την Πλειάδα Κελαινώ [=μέλαινα] και γεννήθηκε ο Δευκαλίωνας. Ο Δίας ή ο Δευκαλίωνας έσμιξε με την Πύρρα και γεννήθηκε ο Έλλην – «γίνονται δέ έκ Πύρρας Δευκαλίωνι παῖδες Έλλην μὲν πρῶτος, ὄν έκ Διός γεγενῆσθαι <Ξνιοι> λέγουσι» κατά τον Απολλόδωρο τον Αθηναίο [Μυθολογική Βιβλιοθήκη, τόμος Α’, 1.49.1].

<τετυγμένα> = κατεσκευασμένα. <τέτυκται> = γεγένηται. (βλ. Λεξικό Γρηγόριου Ναζιανζού).

<τετυγμένα> = σύνθετα, πεπονημένα. πεφροντισμένα. (βλ. Λεξικό Ησύχου).

Το αυτό γεγονός, η γένεση του Έλληνα, μυθολογικά έλαβε χώρα, όπως μας λέγει ο Απολλόδωρος ο Αθηναίος [Μυθολογική Βιβλιοθήκη, τόμος Α’, 1.47. 1 - 4], μετά την καταστροφή του χάλκινου γένους[3] και ταυτόχρονα με την ακολουθούμενη εκ του Διός δημιουργία του ιερού γένους των Ηρώων[4] (που διήρκεσε οκτώ γενιές μέχρι τα Τρωικά), άλλωστε όπως λέγει ο Απολλόδωρος ο Αθηναίος [Μυθολογική Βιβλιοθήκη, 1.50.1] ο Έλλην «ἄφ’ αὐτοῦ τούς καλουμένους Γραικοὺς προσηγόρευσεν Έλληνας».

Αλλά ας δούμε όλο τον μύθο που παραθέτει ο Απολλόδωρος ο Αθηναίος [Μυθολογική Βιβλιοθήκη, Τόμος Α’, 1.47.1 - 1.50.13] : «Επειδή ο Ζεύς θέλησε να εξαφανίσει το χάλκινο γένος, ο Δευκαλίωνας κατά προτροπή του Προμηθέα έφτιαξε μια λάρνακα και, αφού έβαλε μέσα τα αναγκαία, μπήκε κι αυτός μαζί με την Πύρα. Ο Ζευς έριξε έχυσε από τον ουρανό πολύ νετό πλημμυρίζοντας τα περισσότερα μέρη της Ελλάδος, έτσι ώστε διεφθάρησαν [πέθαναν] όλοι οι άνθρωποι, εκτός από λίγους, οι οποίοι κατέφυγαν στα κοντινά υψηλά όρη. Τότε χωρίστηκαν και τα όρη της Θεσσαλίας και πλημμύρισαν όλες οι περιοχές έξω από τον Ισθμό και την Πελοπόννησο. Ο Δευκαλίωνας όμως μέσα στην λάρνακα, παρασυρόμενος στην θάλασσα για εννέα ημέρες και νύκτες, έπιασε στον Παρνασσό κι εκεί, όταν σταμάτησε ο όμβρος, βγήκαν έξω και πρόσφεραν θυσία στον Φύξιο Ζευς. Ο Ζεύς, στέλνοντας τον Ερμή, τον προέτρεψε να διαλέξει όπτι θέλει. Κι αυτός διάλεξε να του γεννήσει ανθρώπους. Όπως του είπε λοιπόν ο Ζευς, έπαιρνε λίθους και τους πετούσε πάνω από το κεφάλι του. Όσοι πέταξε ο Δευκαλίωνας έγιναν άνδρες, όσοι έταξε η Πύρρα γυναίκες. Για αυτό και ονομάστηκαν λαοί μεταφορικά, από το λάας που είναι ο λίθος. Ο Δευκαλίωνας απέκτησε από την Πύρρα δυο υιούς, πρώτο τον Έλληνα, που όπως λένε κάποιον, γεννήθηκε από τον Δία και δεύτερο τον Αμφικτύονα, που έγινε βασιλιάς στην Αττική μετά τον Κραναό, και μία θυγατέρα, την Πρωτογένεια, που από τον Δία γέννησε τον Αέθλιο. Από τον Έλληνα και τη νύμφη Ορσηίδα γεννήθηκαν ο Δώρος, ο Ξούθος και ο Αίολος. Αυτός ονόμασε Έλληνες τους λεγόμενους Γραικούς και μοίρασε τη χώρα τα παιδιά του. Ο Ξούθος, που πήρε την Πελοπόννησο, απέκτησε από την Κρέουσα, κόρη του Ερεχθέα, τον Αχαιο και τον Ίωνα, από τους οποίους ονομάστηκαν οι Αχαιοί και οι Ίωνες. Ο Δώρος έλαβε την περιοχή πέρα από την Πελοπόννησο και ονόμασε τους κατοίκους της με το όνομά του Δωρειείς. Ο Αίολος, ως βασιλέας στην περιοχή της Θεσσαλίας, ονόμασε του κατοίκους της Αιολείς, παντρεύτηκε την Εναρέτη, κόρη του Δημάχου, και απέκτησε επτά γιούς, τον Κρηθέα, τον Σίσυφο, τον Αθάμαντα, τον Σαλμωνέα, τον Δημόνα, τον Μάγνητα και τον Περιήρη, και πέντε κόρες, την Κανάκη, την Αλκυόνη, την Πεισιδίκη, την Καλύκη και την Περιμύδη - έπει δέ άφανίσαι Ζεύς τὸ χαλκοῦν ἠθέλησε γένος, ὑποθεμένου Προμηθέως Δευκαλίων τεκτηνάμενος λάρνακα, και τὰ ἐπιτήδεια ἐνθέμενος, εἰς ταύτην μετὰ Πύρρας εἰσέβη. Ζεύς δὲ πολὺν ὑετὸν ἄπ’ οὐρανοῦ χέας τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος κατέκλυσεν, ὡστε διαφθάρηναι πάντας ἀνθρώπους, ὀλίγων χωρὶς οἱ συνέφυγον εἰς τὰ πλησίον ὑψηλά ὄρη. τότε δὲ και τὰ κατὰ Θεσσαλίαν ὄρη διέστη, και τὰ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ και Πελοποννήσου συνεχύθη πάντα. Δευκαλίων δὲ ἐν τῇ λάρνακι διὰ τῆς θαλάσσης φερόμενος <ἐφ’ > ἡμέρας ἐννέα και νύκτας <τάς> ἴσας τῷ Παρνασσῷ προσίσχει, κἀκεῖ τῶν ὄμβρων παῦλαν λαβόντων ἐκβάς θύει Διὶ φυξίῳ. Ζεύς δὲ πέμπας Ἐρμῆν πρὸς αὐτὸν ἐπέτρεπεν αἰρεῖσθαι ὃ τι βούλεται· ὃ δὲ αἰρεῖται ἀνθρώπους αὐτῷ γενέσθαι. και Διὸς εἰπόντος ὑπὲρ κεφαλῆς ἔβαλλεν αἴρων λίθους, και οὗς μὲν ἔβαλε Δευκαλίων, ἄνδρες ἐγένοντο, οὗς δὲ Πύρρα, γυναῖκες. ὅθεν και λαοὶ μεταφορικῶς ὠνομάσθησαν ἀπὸ τοῦ λάας ὁ λίθος, γίνονται δὲ ἐκ Πύρρας Δευκαλίων παῖδες Ἐλλην μὲν πρῶτος, ὄν ἐκ Διὸς γεγενῆσθαι <Ξνιοι> λέγουσι, <δευτέρος δὲ> Ἀμφικτύων ὃ μετὰ Κραναὸν βασιλεύσας τῆς Ἀττικῆς, θυγάτηρ δὲ Πρωτογένεια, ἐξ ἧς και Διὸς Ἀέθλιος. Ἐλληνας δὲ και νύμφης Ὀρσηίδος Δῶρος Ξοῦθος Αἴολος, αὐτὸς μὲν οὖν ἄφ’ αὐτοῦ τούς καλουμένους Γραικοὺς προσηγόρευσεν Ἐλληνας, τοῖς δὲ παισὶν ἐμέρισε τὴν χώραν· και Ξοῦθος μὲν λαβὼν τὴν Πελοπόννησον ἐκ Κρεούσης τῆς Ἐρεχθέως Ἀχαιοὺς ἐγέννησε και Ἴωνα, ἄφ’ ὧν Ἀχαιοὶ και Ἴωνες καλοῦνται, Δῶρος δὲ τὴν πέραν χώραν Πελοποννήσου λαβὼν τούς κατοίκους ἄφ’ ἑαυτοῦ Δωρειεῖς ἐκάλεσεν, Αἴολος δὲ βασιλεύων τῶν περὶ τὴν Θεσσαλίαν τόπων τούς ἐνοικοῦντας Αἰολεῖς προσηγόρευσε, και γῆμας Ἐναρέτην τὴν Δημάχου παῖδας μὲν ἐγέννησεν ἐπτά, Κρηθέα Σίσυφον Ἀθάμαντα Σαλμωνέα Δημόνα Μάγνητα Περιήρη, θυγατέρας δὲ πέντε, Κανάκην Ἀλκυόνην Πεισιδίκην Καλύκην Περιμύδην».

Ο κατακλυσμός του Δευκαλίωνα, όμως, όπως λέγει ο Νόννος στα «Διονυσιακά, ραψωδία Στ’, σ. 206 – 370», έγινε από τον «ὑέτιο Ζεύς» προς τιμήν του κατακερματισμένου εκ των Τιτάνων πρώτου Διονύσου, του υιού του με την Κόρη Περσεφόνη : του «Ζαγρέος εὐκεράϊου». Αλλά ας δούμε τι λέει ο Νόννος : «Ο πατήρ Ζεύς, τον τεμαχισμό του πρώτου Διονύσου αντιλαμβανόμενος από την αντανάκλαση της μορφής επάνω στο δόλιο κάτοπτρο, καταδίωξε με εκδικητικό πυρσό την μητέρα των Τιτάνων και του ομορφοκέρατου Ζαγρέα τους φονιάδες τους φυλάκισε κλείνοντας την πύλη του Ταρτάρου.Τότε ο βροχοφόρος Ζευς έφερε κατακλυσμό σε όλη την γαία, αφού πρώτα γέμισε τον πόλο με πυκνά νέφη.Οι υδρορροές που βάσταγαν το ύδωρ του 7-πορου αιθέρος άνοιξαν, καθώς ο Ζευς διέταξε βροχή. Του πολύφλοισβου κόλπου οι χαράδρες μούγκρισαν με ορμητικότερους χειμαρρους. Οι λίμνες, του Ωκεανού, οι αποσπασθέντες θυγατέρες, ξεχειλίσαν. Οι κρουνοὶ εξακόντιζαν στον αέρα του Ωκεανού το επίπεδο ύδωρ, οι βράχοι ψιλόβρεχαν. ... Τότε ο Δευκαλίων πέρασε τα υψωμένα ύδατα ναυτίλος άφθαστος στων αιθέρων την ρότα. Μια Λάρνακα ήταν ο στόλος του που έπλεε σε δική της πορεία και μόνη της κινιόταν σαν αυτόματη, διασχίζοντας τα μανιασμένα ύδατα δίχως να βρίσκει λιμάνι. - Ζεύς δὲ πατήρ,

προτέρου δαϊζόμενου Διονύσου γινώσκων σκίοντα τύπον δολίοιο κατόπτρου, μητέρα Τιτήνων ἑλάσας ποιήτορι πυρσῶ Ζαγρέος εὐκεράσιο κατεκλήισε φονήας Ταρταρίω πυλεῶνι· και αἰθομένων ἀπὸ δένδρων θερμὰ βαρυνομένης ἔμαραίνετο βόστρυχα γαίης. ... και τότε γαῖαν ἄπασαν ἔπέκλυσε ἕτιος Ζεὺς πυκνώσας νεφέεσσιν ὅλον πόλον, ... ἔπταπόρου δὲ αἰθέρος ὑδατόεντες ἀνωίχθησαν ὀχῆες Ζηγὸς ἔπομβρήσαντος· ἔριφλοῖσβοιο δὲ κόλπου κρουνοῖς πλειότεροισιν ἔμυκῆσαντο χαράδραι, ὕδρηλαι δὲ θυγατρὲς ἀποσπάδες Ὠκεανοῖο λίμναι ἔκουφίζοντο, και ἡέρι νέρτερον ὕδωρ κρουνοὶ ἀκοντιστήρες ἀνέβλυον † Ὠκεανοῖο και σκοπιαὶ ραθάμιζον, ... και τότε Δευκαλίων περὸν ὑψούμενον ὕδωρ ναυτίλος ἦν ἀκίχτος, ἔχων πλόον ἡεροφοίτην, και στόλος αὐτοκέλευθος ἄτερ ποδός, ἄμμορος ὄρμου, λάρνακος αὐτοπόροιο κατέγραφε δύσνιφον ὕδωρ».

Κεφάλαιος Ευστάθιος [Ελλάς, 1/1/2009]

[1] Ο Ιαπετός, ὅπως λέγει ο Πρόκλος, στο «Υπόμνημα εἰς τὰ Ησίοδου Ἔργα και Ημέρες, 50», εἶναι νοητικὸς θεός, αἴτιος πάσης τῆς ὑπτάμενης και ταχύτατης κίνησης του ουρανοῦ. «παρὰ τὸ ἔσθαι και πέτεσθαι», δηλαδή ἀπὸ το ρῆμα ορμῶ και πετάω.

[2] Ὅπως ἐξηγεῖ ο Πρόκλος, στο «Υπόμνημα εἰς τὰ Ησίοδου Ἔργα και Ημέρες, 383 – 387», ο Ἄτλαντας σηκώνει τον ουρανό και ο ἴδιος με μια συνοχή στηρίζει τους κίονες “που χωρίζουν τὴν γαῖα και τον ουρανό”, καθὼς ἔχει λάβει δυνάμεις που διαχωρίζουν τον ουρανό και τὴν γῆ, δυνάμεις λόγω των οποίων ο ουρανὸς μένει χωριστὸς ἀπὸ τὴν γαῖα και περιστρέφεται στον παντοτινὸ χρόνο γύρω ἀπὸ τὴν γαῖα, ἐνὼ αὐτὴ μένει σταθερὴ στο κέντρο και γεννᾷ μητρικὰ ὅλα ὅσα γεννᾷ πατρικὰ ο ουρανοῦ. Γιατὶ αὐτὲς τὶς δυνάμεις, οἱ οποίες διατηροῦν ἀπαρέγκλιτα τὴ διάκριση μεταξύ των δυο, τὶς ἀποκάλεσε «κίονες, που χωρίζουν γαῖα και ουρανό». Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ο ουρανὸς και ἡ γαῖα μένουν αἰώνια χωριστὰ το ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο και δὲν ἀναμειγνύονται μεταξύ τους ποτέ. Ὡς τέκνα του Ἄτλαντα ἀναφέρονται οἱ Πλειάδες, που εἶναι ἐπτὰ : ἡ Μαῖα, ἡ Ταῦγέτη, ἡ Ηλέκτρα, ἡ Στερόπη – Ἀστερόπη, ἡ Κελαινὴ, ἡ Ἀλκυόνη και ἡ Μερόπη. Ὅλες αὐτὲς εἶναι δυνάμεις ἀρχαγγελικὲς, οἱ οποίες ἐπιβαίνουν στους ἀρχαγγέλους των ἐπτὰ σφαιρῶν, ἡ Κελαινὴ τῆς σφαίρας του Κρόνου, ἡ Στερόπη – Ἀστερόπη τῆς σφαίρας του Δία, ἡ Μερόπη τῆς σφαίρας του Ἄρη, ἡ Ηλέκτρα τῆς σφαίρας του Ἥλιου, ἡ Ἀλκυόνη τῆς σφαίρας τῆς Ἀφροδίτης, ἡ Μαῖα τῆς σφαίρας του Ἑρμῆ και ἡ Ταῦγέτη τῆς σφαίρας τῆς Σελήνης. Αὐτὴ ἡ ἐνιαία σύνταξη των ἐπτὰ σφαιρῶν ἔχει τοποθετηθεῖ μέσα στους ἀπλανεῖς ὡς «ἄγαλμα ἔνουράνιον» τὸ ὁποῖο ονομάζουμε Πλειάδα και εἶναι ἀστὸ εμφανές. Τὸ ἀστὸ αὐτὸ εἶναι «κατεστηριγμένον» ἐντὸς του ἀστερισμοῦ του Ταύρου και κατὰ τὶς ἀνατολὲς και τὶς δύσεις του προκαλεῖ ἀάμπολλη μεταβολὴ στην ἀτμόσφαιρα.

[3] Τὸ Χάλκινο γένος, που εἶναι τὸ τρίτο στην σειρά, ἀναλογεῖ, μας λέγει ο Πρόκλος στο «Εἰς τὰς Πλάτωνος Πολιτείας Ὑπόμνημα, τόμος Β' [συνέχεια], 76. 10 – 16», στην ἀλογη και φανταστικὴ ὑπαρξη, διότι και ἡ φανταστικὴ ἐντύπωση εἶναι νους που μορφοποιεῖ, ὄχι ὅμως καθαρὸς, ὅπως ακριβῶς και ο χαλκός που δίνει τὴν ἐντύπωση πὼς ἔχει τὸ χρῶμα του χρυσοῦ, περιέχει ὅμως ἀφθονο τὸ γήινο στοιχεῖο, παρόμοιο και συγγενικὸ πρὸς τὰ στερεὰ και αἰσθητὰ. Τὸ χάλκινο γένος, και για τον Ησίοδο ἐξάλλου, σταθεροποιεῖ τὸ οἰκεῖο του εἶδους ζωῆς ακριβῶς στη σύμφωνη με τον Λόγο ἐνέργεια και μόνο, τὴν ὁποία δηλώνει συμβολικὰ ο χαλκός, κατὰ τον ποιητὴ, ο ὁποῖος λέγει ὅτι ἐκεῖνοι που τοποθετήθηκαν στο γένος τούτο ἀπὸ τον Δία πραγματοποιοῦν ὅλες τὶς τεχνικὲς τους δραστηριότητες και ὅλες τὶς πολεμικὲς τους ἐνέργειες χρησιμοποιώντας τον χαλκὸ.

[4] Τὸ γένος των ἡμιθέων, μας λέγει ο Πρόκλος στο «Εἰς τὰς Πλάτωνος Πολιτείας Ὑπόμνημα, τόμος Β' [συνέχεια], 76.23 – 77.4», που εἶναι τὸ τέταρτο στην σειρά, στρέφει τον Λόγο συνολικὰ πρὸς τὴν κατ' ἐνέργεια [πρακτικὴ] ζωὴ, ἐνὼ λαμβάνει ἐπίσης λόγω του πάθους, και κάποια ἀλογη κίνηση και ὀρμὴ κατὰ τὶς πράξεις, ἐπιδιδόμενο ἔτσι σε αὐτὲς με περισσότερη προθυμία. Για αὐτὸ ἐπομένως και ο ποιητὴς δὲν παραχώρησε στο γένος τούτο κάποιο ἰδιαίτερο μέταλλο με τὴ σκέψη ὅτι ἔχει τους χαρακτήρες του πρὶν και του μετὰ ἀπὸ αὐτὸ γένος, ὄντας πραγματικὰ γένος ἡμιθέων, διότι με τον Λόγο, στον ὁποῖο ἔλαχε θεϊκὴ οὐσία, συνέμειξε τὴν θνητὴ ζωὴ του πάθους. Τὴ μεγαλοπρέπεια και τὴν ἐπιτυχία που ἔχει τὸ γένος τούτο στα ἔργα του τὴν προσφέρει ο Λόγος, ἐνὼ τὴν ἐνεργητικὴ ἡ παθητικὴ δράση μέσω τῆς ταύτισης ἢ τῆς ἀντίθεσης των αἰσθημάτων του τὴν προσδίδει τὸ πάθος στη συνύφανση του με τον Λόγο.

Πηγή <http://ealysis69.wordpress.com/>